128.

DEO OPTIMO MAXIMO
UNI ET TRINO,
VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis nonâ mensis Aprilis,
anno Domini M. DCC. LXXVIII.

M. JOANNE-FRANCISCO-JACOBO ROUSSILLE DE CHAMSERU, è Regiâ Societate Medicâ Parisiensi pro Epidemiis institutâ, Doctore Medico, Præside.

An in usu Vesicantium Cautelæ tùm Medicæ tùm Chirurgicæ?

I.

ULTIS in morbis, materies corpus inficiens, naturæ viribus in aliquam partem ignobiliorem amandari solet; undè stases criticæ, tumores varii generis, phlegmonodei, erysipelacei, pustulosi, miliares, petechiales, purulenti. At sæpè debilis Natura conatus salubres nequit exerere, nec in externas partes semper ablegat virus, sed aut defessa, aut oppressa, aut variè conturbata illud sinit internis in partibus decumbere lethaliter. Sæpè etiam ubi intùs crucians vaga materies ex unâ parte in alteram fugit partemque principem occupat, utile esset ipsam ad exteriora verti; verùm inutilis actio naturæ luditur. Ars igitur naturæ succurrat. Quod nequit hæc sola perficere, consociatis viribus ambo feliciùs exequentur. Inter cætera quæ ad hunc usum commendata fuere auxilia, scarificationes, cucurbitas, phœnigmos, sinapismos, vesicantia, setacea, ustiones, multa obsoleverunt quæ sæpiùs forsan adhuc-dùm proficerent. Frequentiorem usum & vim maximè efficacem obtinuere vesicantia. Sed eorum adhibitio summam requirit sedulitatem summamque peritiam. Ea est enìm optimarum rerum conditio, ut pro sapienti vel incauto usu, præ aliis noceant aut prosint. Cùm autem ad feliciorem exitum in morbis curandis, non conducat minùs methodica & tempestiva vesicantium adhibitio, quàm applicatorum apta deligatio, æquè Medici & Chirurgi curam attentam reposcunt. Cujus sedulitatis patebit magis necessitas, ipsâ vesicantium agendi ratione mox adumbratâ. Cautelas deindè tùm in usu illorum medico, tùm in applicatione medicationeque chirurgicâ observandas, sigillatìm proponemus.

II.

VESICATORIA dicuntur quæcunque cuti applicata, principio acri quo pollent eam inflammant, & simul in ipsâ efformant sero turgentes vesiculas. Præter liquores igne fervidos & valdè excalefacta corpora, in vesicantium numerum recensentur plures substantiæ, At tali nomine jure non insigniuntur omnes. Quædam enìm phœnigmi tantùm vices gerunt,

A

aliæ vividum abſque ampullâ efformant eryſipelas; aliæ inſtar mineralium, vi eſcharoticâ ſe produnt. Præcipuam vim poſſident Cantharides & alia quædam ex genere ſcarabæorum. Sed tutiùs, feliciùs, commodiùs longè aliis agunt cantharides, ipſaſque commendat uſus frequentior. Non ſolæ autem adhibentur, ſed linimento, emplaſtro, vel cataplaſmati, variâ doſi commixtæ, pro indicationibus diverſis. Nec quidquam ad omnia magis accommodatum videtur quàm emplaſtrum epiſpaſticum (1) in Codice Pariſienſi exaratum. 1°. enìm vitioſi multùm in ſe recipit extemporanea topicorum præparatio cum fermento & cantharidibus; namque adhibentur ſæpiùs malè tritæ, antiquitùs contuſæ, non ſemper eâdem vi pollentes & non-raro abſque ullâ ponderis determinatione. Aliundè expedit ubiquè uniformem eſſe remedii tàm gravis confectionem. 2°. nihil cum pharmaceuticis(2) chymicisque indicationibus convenit meliùs quàm Medicorum Pariſienſium formula. 3°. nec nimìs iners nec adurens nimìs topicum illud, moderatâ pollet efficaciâ & facilè pro nutu moderandâ; namque ad arbitrium medentis, modò ſimplicis phœnigmi modò genuini veſicantis, modò lenis eſcharotici vices implere valet; ſicque aptè contemperatum omni ætati, ſexui, temperamento convenit. 4°. Demùm ejus excellentia comprobatur uſu diutino, vulgatiſſimo & feliciſſimo.

Ubicunquè applicata fuerint lata epiſpaſtica, multa obſervantur: incaleſcit, rubeſcit cutis, ſensìm augetur calor, miliares veſiculæ aſſurgunt; accedunt dolor, inquies, pervigilium; oritur febricula; intenditur, ſi jam adſit, febris; è lecto emanat gravis odor, qualem ferunt in nativis regionibus, præcedere examina volantia cantharidum. Decem ferè elapſis horis, augentur omnia, junctis veſiculis formata eſt ampulla major fœta ſero flaveſcente, vero humore lymphatico & coagulabili. Hucuſque ferri dolor potuit; exciſâ autem ampullâ, ubi primùm nudatur cutis, eccè oritur cruciatus ingens, quasi carbo ignitus ipſam attingeret. Sæpè anima deficit præ dolore; ſed ſensìm minuitur calor ille, & poſt unam alteramve horam quieſcit æger. Proximâ deligatione, aëris contactu vix afficitur cutis, jam minùs inflammata, leni pure madens, adeòque ab exterioribus quasi defenſa.

His facilè intelligitur veſicantium effectus & agendi ratio; hæc enìm ab irritatione pendet, ab evacuatione, à ſalibus cantharidum intùs reſorptis. Ob cutim valdè irritatam, lympha è vaſis exprimitur, diſruptis cuticulæ frænulis colligitur: immutatur ſenſationum ordo; qui intùs urgebat, extùs advocatur dolor; reſtituuntur functiones, expediuntur partes vitæ neceſſariæ. Eſt & evacuationi non mediocris utilitas, dùm revellit ab internis partibus nocivum humorem & derivat ad cutem ubi minùs adeſt diſcriminis. Reſorptis tandem cantharidum principiis ſubtilioribus, planum eſt viſcidos ſpiſſatoſve humores attenuari, citiùs moveri, febrem oriri, ſopitos ſenſus erigi. Notatur præſertìm horum actio quasi ſpecifica in ductus urinarios; ergò inter heroïca remedia facilè annumerantur cantharides, undè plures neceſſariò admittunt cautelas.

I I I.

MULTA igitur Medicus habet mente verſanda, multa meditanda in adhibitione veſicantium. Quid enìm ſibi velint morbi cauſæ, indoles, tempora; quid aëris conſtitutio; quid ægri ætas, ſexus, temperies, ea omnia conſiderare attentè debet, deindè quinam optandus veſicanti locus; quodnam præ cæteris eligendum topicum; quânam correctione iſtud indigeat; quæ ſit ſtatuenda effluvii duratio, ſingula ſedulò perpendenda ſunt.

Non una ſcilicet admittenda eſt methodus in diverſis febrium & inflammationum ſpeciebus; non una in malis rheumaticæ & arthriticæ indolis; prudens conſilium requirit hydropicus tumor; non indiſcriminatìm habendi ſunt omnes capitis morbi, aliterque agendum eſt, ſi cauſam humoralem agnoſcat malum quoddam, aut à merè ſpaſmodicâ ſenſuum ac motuum perturbatione oriatur. Singulis hiſce in caſibus proſequamur veſicantium utilitatem.

---

(1) Conficitur ex Canthar. ℥ iv. Euphorb. pulver. ʒ iv. Pice Burgund. Terebinth. aa. ℥ vj. Ceræ flavæ ℥ ij.

(2) Sic tamen paratum, æſtate molleſcit nimis; quod præcavetur retrahendo ex Terebinthinâ, drachmas iv, auctis Cerâ & Pice rependendas.

Multotiès quidem in febribus putridis, malignis, exanthematicis, pestilentialibus juvêre applicata suris vesicantia. Sed si quid inflammatorii valdè exagitet sanguinem; si turgeat plethora aut primas inficiat vias saburra putrescens, ea priùs correxisse necesse est. Neque, malâ sedulitate, priùs applicandæ sunt cantharides, quàm se se obtulerit indicatio capitique immineat virus. Ideò plurimis exitio fuit, aut saltem ærumnis longioribus locum dedit præmatura vesicantis applicatio ineuntibus variolis (1), morbillisve, ut servetur ab irrupturo forsan contagio caput. Exasperatus enim furit morbus, qui tali auxilio meliùs debellaretur, si languescente eruptione vel retropulsis exanthematibus id fieret tantùm, aut ubi malis reliquiis inusta chronica labes subsisteret.

Idem auxilii genus in spuriis pleuræ, pulmonum, faucium, oculorum inflammationibus prosperè usurpatur, præsertìm apud phlegmaticos, catarrhosos, senes. Si verò inflammatio sit exquisitè sanguinea & acerrima, cantharidibus uti piaculum est. Sæpè quoque sub pleuritidis larvâ, speciosis symptomatibus se produnt mentitæ inflammationes, quas pariunt saburra, flatus, aut non adeò graves dolores rheumatici. In his, cantharidum applicatio si non omninò nociva, saltem inutilis est & omninò rejicienda.

Nonnunquàm ab interioribus erui & utiliter ad exteriora verti possunt, ope vesicantium, dolores intùs sævientes rheumaticæ aut arthriticæ indolis. At tali auxilio ne fidas nimiùm; fieri enìm potest, ut causa horum potior sit malefica lues; syphilita, scrophulosa, rachitica, scorbutica. Quid boni feret adversùs molem humorum coinquinatam totam, per cutis exulceratæ superficiem angustam, evacuatio levis? Quantò magis illis diffidendum in asthmate nervoso tuberculoso, purulento; in tabe; in renum obstructione & ulcere, lumbaginem mentientibus!

Gangrænam metuunt practici ferè omnes ex usu cantharidum in hydropico œdemate, meliora sperantes ab internâ tonicorum roborantium incidentium actione. Vidimus quoquè multotiès hydropicos quibus casu aut arte concitatæ vesiculæ in suris intumuerunt, nunquàm sanatos fuisse. Præterea cantharidum vis diuretica, tincturæ anglicæ (2) usu feliciùs potest obtineri; & si evacuationibus per cutem fidendi sit locus, simplici exulceratione præpollent altæ scarificationes. Nocet igitur plus quàm prodest hydropicis, applicatio vesicantium. In hydrope tamen speciali, ut hydrocephalo, hydrophtalmiâ, &c. ea prorsùs damnanda non volumus; quod novæ indagini adhùc subjiciendum.

Profunt generatìm vesicantia, ubi errat intùs vagus humor, sive ipsum repressa exanthemata, sive effluvia cohibita, suppressæque evacuationes præcesserint. At simili symptomatum specie decipiunt spasmodici affectus qui causam humoralem nesciunt, amatoria febris; nostalgia, &c. Iisdem se produnt effectibus exhaustæ pollutionibus vires, corpus omni labore defessum extenuatumque; exsuccum inediâ & vigiliis. Cave hisce in casibus ne acres stimulos injicias; neque interìm spernendus, salubriter sensus occupans ac reficiciens, quamvis sub mortis imagine naturam gravare videatur, sopor.

Varias inter capitis & systematis nervosi affectiones idem distinguendum est. Pertinaces nempè cephalæas vesicante applicato & diutinâ ulceris suppuratione, radicitùs sanatas fuisse memorant nonnullæ observationes. Si verò hæreditarius sit talis morbus, annosus, biliosum, nervosum, hypochondriacum corpus diù ac sæpiùs exercens, parce cantharidibus; usquè recurrentem naturam frustrà furcâ expelles. Quoad nervosas affectiones, delirium, convulsionem, coma & paralysim; his duobus sæpiùs admittuntur, illis excluduntur sæpiùs vesicatoria. Posteriores enìm ab atoniâ, pressione, infarctu originem ducunt; priores verò gignit maximè inflammatio vel erethismus. Notandum tamen est, inveterascente paralysi, nullam habendam spem à cantharidibus, nullam in comate quod

(1) Vide Thesim M. Gervaise, *de Variolis*, propugnat. annis 1772 & 1777.

(2) Paratur ex Cantharid. contus. drachm. ij. Coccinellar drachm. ß. Spirit. vini rectif. ℥ xxiv. M. digerantur. Pharmac. Lond. ann. 1747. pag. 93.

magnas capitis læsiones excipit. Has quinimò BAGLIVI statuit tunc temporis esse exitiosas. Quod autem delirium spectat, observatum est à Domino EBENEZER GILCRIST (3), de Febre epidemicâ quam *nervosam* vocat, differente, illo instante proficuè applicari vesicantia; ubi verò prorsùs invaluit, infelici cantharidum auxilio potiùs intendi symptomata.

Igitur non ubique indiscriminatìm, quasi innoxium semper, debet admitti remedium tàm potens. Nec tantùm excludendum est, quandò noxium creditur, sed & quandò inutile. Non enim diffamanda sunt artis auxilia, neque ægri doloribus non parcendum. Quid prodesse poterunt, v. g. adversùs maturam catarrhum, annosam surditatem, tussim inveteratam, in scorbuto, in summo cachexiæ gradu, vel quandò de ægro penè conclamatum est, post febrem hecticam excedentem?

Non morborum omnibus stadiis applicanda sunt vesicatoria; in apoplecticis, paralyticis, in metastaticis maximè affectibus, quam primùm; in febrilibus, inflammatoriis, spasmodicis, seriùs & quando evasit mollior laxiorque fibra. In chronicis demùm minimè instituatur hæc operatio, nisi præmissis, ut par est, generalibus, remissioris commodiorisque usûs, remediis.

Cœlum quoque interrogandum est. Ex observatis (4) constat, æstivo anni proximè elapsi, nimiùm sicco tempore, malè se habuisse fonticulos ulceraque à vesicatoriis, quorum plura gangrænâ siccâ correpta fuerunt. Idem quandoque se prodit in nosocomiis, magnis præsertìm & ingenti ægrorum numero refertis, aëre non perflatis, neque assiduò repurgatis. Itaque medicus, antè exulcerandam cutim, his debet attendere; neque urente sirio vel sæviente boreâ tàm facilè admittenda est ea praxis, quàm sudo & remissiori tempore.

Ætati prætereà, sexui, temperamento consulendum. Latiora, acriora, numero plura vesicantia ferre valent robusti athletæ, quàm pueri & tenellæ mulieres. In istis præcipuè distinguendum est, an ab humore oriatur vis morbi, vel à sensu nimìs acuto. Humidæ, crassæ, obesæ constitutiones illis meliùs habebuntur, quàm sanguineæ, biliosæ, siccæ. Tabidis & macilentis summè nocent. Prægnanti lactantive inuri fonticulos vetat natura succos aliàs reposcens; undè qui antè vigebant, hisce temporibus vulgò exarescunt.

Nunc immediatè ad partem affectam, nunc eminùs debent applicari. Prius, quandò subigendus est humor viscidus, ut in contumaci cephalalgiâ, in spuriâ pleuritide, in asthmate catarrhoso cum difficili exspuitione, in alto & acri rheumatismo. Posterius locum obtinet, ubi facilè movendus est humor, revulsioque à parte principe necessaria est, vel derivatio in alteram. Satiùs multis videtur frequentata crisibus loca eligere, parotides, cervicem, crura, &c. *Ab anginâ detento, securius est tumorem & ruborem ad exteriora verti* (5). Hâc sententiâ ducti quidam, sub auribus vesicantia applicant, in anginosis. Iidem in pleuriticis aut peripneumonicis, volunt suris imponi cantharides, duce adhùc Hippocrate (6), *in periculosis pulmonum inflammationibus, abscessus ad crura omnes sanè utiles*. Hìnc & in malignis febribus, parotides, alas, inguina multi potiùs eligunt. Castrensis quidam (7) percelebris medicus, ubì, sectis pluries è militari epidemiâ defunctorum cadaveribus, vidit lienem semper corruptum & colliquatum inveniri, maturè deinceps latum vesicans hypochondrio lævo applicari voluit; quo facto, plures convaluère. Tibiis rariùs applicantur apud par-

(3) Essais & Observ. de Médecine d'Edimbourg. Tom. IV. pag. 461.

(4) Debemus hanc Observationem M°. DESESSARTZ, laborum nostrorum moderatori dilectissimo. Refert pariter Baglivi (Dissert de usu & abusu vesicant. Cap. II.) Romæ & Bononiæ, anno 1992, ulcera leviorem ob causam citò Gangrænâ correpta fuisse, plurimosque itidem à gangrænis vesicantium periisse.

(5) Prognostic. Sect. III. §. XX.

(6) Ibid. Sect. II. §. LXVII.

(7) M. DEVILLIERS, Médecine Prat. de Londres, Ouvrage traduit de l'Anglois & enrichi d'excellentes Remarques, vol. *in*-8°. 1778. page 234. Vide Notam.

vulos, ob earum tenuitatem; ob gangrænæ ſiccæ timorem, apud ſeniores, ſed potiùs femoribus, quæ craſſiora ſunt & calidiora.

Inò operæ pretium eſt varia veſicantia elegiſſe. Præſtat enìm emplaſtro cataplaſma (8) veſicans, ſive ad cucufam efformandam, ſive ad membrum involvendum. Sinapiſmi vices gerit unguentum utrumque (9) epiſpaſticum Cod. Pariſienſis. Emplaſtrum epiſpaſticum, formâ globuli, in centro tumoris maturandi apponi poteſt, in cauterii vicem : idem ad nummi latitudinem, temporibus, poſt aures aut ad radicem muſculi deltoïdis quotidiè applicatur, ad fonticulum *planum*, ut aiunt, efformandum : uſui Mezeræi præſtat illa methodus minùs dolorifica; minoraque trahit ſecum incommoda, quàm ipſum cauterium.

Igitur modò latum, modò parvum indicatur veſicans; modò unum, modò plura; modò acri pulvere ſuffundi debet, ut citiùs agat vividiùſque; modò raro aſpergi vel nullo. Plura quoque nunc ſimul, nunc ſucceſſivè applicanda, prout vel multam vim & impetum, vel leviores, ſed crebriùs repetitos ictus, morbi ægrive conditio expoſtulat.

Hebetandum eſt interìm principium acre cantharidum, ne viis urinariis & ſæpè aliis, labem inferat. Hùc ſpectat uſus internus lenientium, ut ſunt ſerum lactis, emulſiones, juſcula, oleoſa, mucilaginea, acetoſa, nitroſa. Intùs etiam præſcribi poteſt ac ſimul ipſi topico addi, Camphora, vi ſpecificâ ejus acrimoniam cicurans, juxtà peritiſſimorum opinionem.

Non ſemper promovenda eſt ſuppuratio à veſicatoriis. Medicum regat indicatio & ſua ſpeciatìm quemque experientia. Naturæ etiam obtemperandum, quæ nunc favet, nunc reluctat illi actioni. Sæpè numerò ſuffecit vivida commotio ex primâ applicatione. In febribus autem continuis, non idem eſt; foveri tunc debet ſuppuratio & diù promoveri. Citiùs ſiccatorum triſtes effectus paſsìm memorantur (10). Undè liquet in deſiccandis veſicatoriis non minorem cautelam requiri, quàm in præſcribendâ regendâque illorum adhibitione.

I V.

EST etiam chirurgicis curis non minima laus. Topici comparandi ratio, applicandi modus, eximendi occaſio, ulceris tractatio, curatio accidentium multam expoſcunt ſagacitatem & diligentiam.

Cantharidum pulvis quo utuntur chirurgi, tenuiſſimus ſit, recens paratus, ex inſectis integris, non corruptis. In centro alutæ extendatur æqualiter epiſpaſticum, ad duarum linearum craſſitiem, pro majori, & ſemi-lineæ, pro minori emplaſtri latitudine; addatur pulvis cantharidum, ſi actio cita & vehemens requiratur, ſi dura fuerit ulceranda cutis aut vires exſuſcitandæ. Cutis mollior, ſenſilior (quod puerorum eſt & mulierculatum) & cutis humida hunc reprobat, vel pauciorem admittit.

Ut ritè applicetur veſicatorium, 1°. eligenda eſt hora. Matutinis porrò id fiet potiùs quàm ſerotinis, ne, dolore excitato, paroxyſmi intendatur gradus vel nocturna turbetur quies : 2°. eligendus eſt locus ab omni preſſione liber, varicibus carens, toroſus, textu adipoſo refertus, morbo indicatus, effluviis naturalibus magis aſſuetus : 3°. locus ille, diverſè præparandus eſt; ſcilicet quandò præ ardore febris totum aridum eſt corpus, balneum univerſale aut topicum ſaltem, præmitti poteſt, vel mucilaginoſis cataplaſmatibus pars aliquamdiù fovenda. In apoplexiâ, recente paralyſi, lethargo, aſphyxiâ, non abs re eſſet cucurbitam ſiccam loco electo priùs applicare ut ſtatìm affluat multus humor, citiorque ac validior attrahentium effectus eliciatur : 4°. demùm ex praxi vulgatiſſimâ, calidâ abluitur cutis; pili, ſi adſint, abraduntur; cum linteolis aceto imbutis pars leviter fricatur, ad le-

---

(8) Aliud ex ung. Baſilici & Cantharid. aa. p. æ. cum ung. Populei part. ij. -Aliud verò ex Sinapi ℥ ß : Staphidiſagriæ, Piperis longi, Pyrethræ, aa. drach. j. Euphorb. gr. xv, omnibus pulveratis, dein ritè commixtis, cum ung. Baſilici ℥ ij. Terebinthin. ſ. q. ut F. Unguentum.

(9) Fit Cataplaſma ex Ferment. acerrimi part. v, cum Cantharid. part. j. optimè commixtis.

(10) Journal de Médecine, Décembre 1760.

vem uſquè rubedinem ; emplaſtrum dein apponitur; ſpleniis obtectum firmatur faſciæ circumductu, non laxiori, ne dimoveantur cætera, non ſtrictiori, ne torpeſcat membrum aut preſſa diffluat emplaſtri materies. Cùm autem effectus veſicatorii diverſo exeratur temporis intervallo, pro cutis textu ſenſuque vario, pro ægri viribus, pro doſi cantharidum, ideò varia datur ejus eximendi occaſio. Attamen tota illius actio ſextam inter & duodecimam fermè horam vulgò abſoluta eſt. Porrò mutatio apparatûs præceptis non caret. Si ocyus inſtituatur, hærente aliquatenùs epidermide, nondùm efformata eſt ampulla, adſunt tantùm diſtinctæ quædam veſiculæ, longior & magis dolorifica eſt horum excìſio, ſuppuratio difficilior. Si feriùs, ſeparantur quoque præter cuticulam, nonnullæ corii ipſius lamellæ, undè major dolorum vis & diuturnitas. Ne peccet in utramvis partem chirurgus, poſt ſex octove horas ſub emplaſtro inſpiciat, ſtatìmque idem reponet ſi planè efformata non fuerit ampulla; conjiciet facilè ex rei ſtatu quamdiù adhùc expectandum ſit, ut opportunâ deligatione vitet utrumque periculum. At neglectu quodam vel omiſſione diutiùs applicatum remanſit veſicans & exfoliata eſt cutis; tunc mobiliores tantùm excidantur lamellæ, unà cum epidermide; cæterarum avulſio ſi ſuppurationis opus, aut procraſtinetur ſaltem ad cæteras uſque deligationes.

Ubi primos atmoſphæræ contactus ſubiit cutis, nec mora, betæ obducatur vel braſſicæ foliis, per contuſionem levem quamdam mollioribus & lævioribus factis, butyro inunctis, vel adipe, vel unguento *de althæâ* nuncupato. Ægro dolorem parant qui pro foliis linteo utuntur; mox enìm areſcenti corio ſic cohæreſcit, ut vix eximi poſſit vixque inſtituatur optata ſuppuratio. Ipſa folia non rarò itidem ſiccantur in ſummo ardore cutis. Sæpè etiam è ſede ſuâ facilè ſe dimoventia, iiſdem malis anſam præbent. Adversùs hæc incommoda, ſimplex cautela ſe offert. Telâ unguento fuſco illitâ leviter, prius topicum obducere prodeſt, ritè deligare, tandem cavere ab ipſo ægrotante ne manus nocentes ſuper apparatum inferat artiſque operam diſturbet.

Curatio vulneris non minores ſecum infert cautelas, quàm veſicantis applicatio. Si ſuppuratio excitanda non fuerit, continuato tantùm butyri uſu, vel cerato in ejus locum adhibito, brevì ſiccatum erit vulnus. Hanc ſi neceſſariam exiſtimes, bis in die deligandum, maximè ſi affatìm exundet humor; variis topicis digerentibus tunc opus erit. Unguento de althæâ cùm baſilici parte æ. mixto fauſtè uteris plerumque; ſi ob erethiſmum & phlogoſim non ſuppuret, ultimi doſim imminuas; ſi ob energiæ defectum, *animetur*, ut aiunt, unguentum, addendo pro ſemi-unciâ, pulveris cantharidum tenuiſſimi, grana iv, vj, viij, rarò xij. A minori doſi ad majorem pergas: non verò inſpergatur pulvis ille ſupra topicum mox applicandum; ſed priùs cum eo probè immiſceatur; alioquin ſæpè incredibilis, ſed prorsùs inutilis ſive in parte, ſive in veſicæ collo exoritur dolor, morbique ipſius forſan augetur intenſitas.

Perſentitis cantharidum ſtimulis, non ideò prorsùs ab ærumnis vacat ægrotans. Vel enìm difficilis ſuppuratio reſiſtit ſuppurantium energiæ; vel peſſimi dolores obſident partem ulceratam; vel ſerpit putris gangræna exedens carnes, vel ſanguinolenta excretio cicatrici nectit moras.

Nempè invitis curis ſi pelliculâ ſpontè obducatur & ſaneſcat vulnus, negatam naturâ evacuationem, per acrium majorem doſim, tentare incautum; ſequuntur enim mala haud ſpernenda. Nil urgendum; expectanda fibrarum major laxatio; tunc alibì applicatum, ſi morbus adhuc quæſierit, novum epiſpaſticum ſuccedet feliciùs, magis conſorte & cooperante naturâ. A materie morbificâ vulnus impetente nonnumquam oritur atrox & improviſus dolor, quo rubefit plurimùm, ſtatìmque exareſcit. Is rheumatici vel arthritici humoris vulgatior obſervatur effectus. Similis mihi obtigit caſus. Dolores intùs cruciantes ex voto ſuſtulerat prima ampullæ elevatio; per biduum lenis & moderata ſuppuratio optimè ceſſerat; eccè corripitur vulnus dolore atrociſſimo. Pro ſtimulante quod tunc aderat, topico, ſubſtituta fuit beta butyro inuncta. Auctum fuit tamen, nedum blandiretur malum, ut malè ſperaveram. Cataplaſmati anodyno ceſſit ſtatìm. Aſt craſtinâ die admoto iterùm ad fovendam ſuppurationem, recenti butyro, recruduit do-

lor quem brevì sedavit idem cataplasma. Ideó servandi effluvii consilium abjiciendum fuit; oportuitque vesicatorio incæptam curationem, medicinâ internâ prosequi.

Si unquàm attentum ac solertem chirurgum requirat cura vesicantium, id certè contingit in febribus putridis, malignis, pestilentialibus. Si morbus non adeò sit gravis, nec nimiùm arida cutis, spontanea est suppuratio nec curatio difficilis. Si gravior fuerit & stipata ingenti erethysmo, primò lentè agit in urentem & exsuccam cutim, epispasticum; livescit deindè vulnus, nigrescit, excavatur, gemmis horrescit pus saniosum exsudantibus, paucum, vel nullum. Hîc gangrænæ siccæ indicium est. At ubi, prægressâ coctione, laxatis fibris, per hiantes poros, quà data porta, ruat inimicus humor, in colliquationem abeunt carnes & putrescenti undequaque diffluunt tabo; quod gangrænam humidam commonstrat.

Digestivum è terebinthinâ, ovi vitello & oleo de hyperico probè commixtis, confectum, & cerato refrigerante aptè contemperatum, in priori & simpliciori casu sufficit. In altero, suras aquæ tepidæ identidem immergere, nisi balnea integra præferantur, opportunum ducimus. Cum kinæ decocto camphorato vulnus dein fovere; spleniùs eo imbutis & crebrò imbuendis, illud obtegere necesse est. Nec ideò arcemus pinguia quibus etiam prosperè utuntur quidam, unguentum Arcæi, digestivum simplex cum theriacâ; ung^{m} de styrace, aquâ vitæ camphoratâ dilutum, &c. Diversa in usum venient pro indicationibus diversis: cæterùm suâ quisque agat ductus experientiâ. Non rariùs in praxi obviam venit ultimus casus. Tunc sensus in ulcere est acutissimus; igitur molliori apparatu debet obtegi leviùsque deligari. Servetur ab aëris contactu diutino; bis tamen in die immutetur apparatus. Sic autem instituetur curatio: nudato ulcere, decocto anti-septico abluatur, mundetur; kinâ pulverato conspergatur statìm; applicetur linamentum molle siccum aut digestivo quodam aromatico illitum, fiantque cætera ex artis legibus ad graviorum ulcerum curationem.

Non leve interìm chirurgo negotium facessit cruoris excretio per cutem exulceratam: à venarum subcutanearum erosione pendere id videtur; nec levior hujus causa habenda est cachexia ad scorbuticam accedens quæ, post curatam putrido-malignam febrim aliquamdiù adhùc viget. Istius mali curationem morantur victus plenior, vini usus, deambulatio; his igitur consulendum. Adhibeatur interìm fotus substipticus ex aquâ calcis decocto antiseptico unitâ. Antiscorbutica etiam intùs sumenda. Conjunctis sic utriusque medicinæ viribus domatur malum reditque sanitas. Mutuum igitur medici & chirurgi præsidium invocat, ut morborum ferè omnium therapeïa, sic fausta & tuta medicamentorum, vesicatoriorum præsertìm, adhibitio.

V.

EST ne eadem vis & efficacia in cantharidibus variarum regionum? Eadem in cunctis insecti partibus? Eadem pulveris recens aut antiquitùs parati? Quale est principium subtile vesicans, quo pollent? Quo pacto ductus urinarios speciatìm afficit? Qualis ejus actio in sanguinem & humores? Numquid chymica experimenta conferre valent ad illam determinandam? ..... His & aliis id genus enodandis, non immorabimur. Agenda egimus; incumbit nunc probandum utilem nos navasse operam præcepta practica exarando in usu cantharidum servanda.

Nil magis confessum quàm nostra hæc cautelarum, in usu medicamentorum saltem heroïcorum, necessitas. Fateor. At recoquunt crambem auctores ferè cuncti; præter generalia quædam & breviora quidem, circa indicantia & contra-indicantia, nil legitur variis aptandum casibus, etiam apud illos qui scripserunt ex professo de vesicatoriis aut cantharidibus (1). Immensam rerum, temporum, morborum, individuorum varietatem

(1) Multi scilicet fusè disseruerunt de variis circumstantiis quibus applicanda sunt vesicantia. Nullum autem noverim qui de cautelis speciatim egerit, præter CHRISTIANUM-GOTTFRIED STENTZEL, *de externo cantharidum usu, imprudentium prudentiumque azylo Medicorum*, Wittemberg. 1743.

vix respiciunt. Non desunt prætereà, absit medicos dicam, sed medicastros, qui divinæ vesicatoriorum efficaciæ confidentes nimiùm, his indiscriminatìm utuntur, potiùs, abutuntur, in quâlibet paululùm gravi affectione. Non nisi mortis ad accessum proponebantur olìm vesicatoria; quod ferè idem erat ac judicium capitis pronunciare; hodiè, quovis morbi tempore, applicare non timent imperiti; sed graves sæpè insequuntur noxæ. Sic *ducit in vitium culpæ fuga, si caret arte.*

Nec minùs proderat chirurgicam praxim paucis delibare; juniorum enìm parùm expertis manibus commissum quasi leve & vile id munus, prorsùs fere omittitur à Magistris. Hìnc ominosos tot errores quotidiè lugent Clinici. Id ruri præsertìm videre est & in magnis oppidorum castrorumque nosocomiis, ubi Primarii Chirurgi oculis consilioque non regitur Alumnus. Ad optandam horam minimè attenditur; locorum (2) discrimen vix admittitur; ignorantur præparationes; una & eadem sternitur semper curationis via. Hìnc morborum improspera curatio; hìnc pessimæ ulcerationum mutationes; hìnc triste in portu naufragium.

Arguent forsan haud pauci minùs perfectè impletum fuisse nostrum id munus. Non imus inficias; at pro suâ quisque agit Minervâ; meliora nos precamur. Ex his quas proposuimus cautelas, quædam generaliores videbuntur; sed tales permittit imò jubet instituti ratio. Quædam minùs specialiter proponi debuissent; sed clarissimorum in rebus medicis virorum scrutinio has subjicimus, ut eas moderentur pro suâ cujusque experientiâ. Minutiora tandem invenient, præsertìm in chirurgico programmate; sed minutorum omissio grandium sæpè noxarum causâ; aliundè, ubi in tenui labor, non tenuis semper utilitas, nec deturpat vultum omnis nævus. His discussis nubibus inconcussa viget propositio nostra. Observationis & experientiæ fetus, non verò imaginationis commenta sunt præcepta hæc quæ mox tradidimus. His patet, ne suo unqu m effectu defraudentur, tam insigne remedium, vesicantia, horum in usu, sua Medico suaque Chirurgo sedulò implenda esse munia.

Ergò in usu Vesicantium Cautelæ tùm Medicæ tùm Chirurgicæ.

---

(2) Sic quidam vesicantia ponè suras non rarò applicarunt; quo decubitus in lecto ob continuam pressionem, valde ærumnosus fuit, nec-non deligatio, tùm medicanti tùm ægrotanti valdè incommoda.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Henricus RAIMOND, Regis exercituum in Insulâ Corsicâ Medicus.

M. Carolus-Nicolaus D'ESLON, Serenissimi Comitis atrebatum Medicus ordinarius.

M. Antonius-Joannes-Baptista-Maclovius GUENET, Chirurgiæ Gallico idiomate Professor, è Regiâ Societate Medicâ Parisiensi pro Epidemiis institutâ.

M. Paulus-Gabriel LE PREUX, utriusque Pharmaciæ Professor designatus.

M. Ludovicus-Claudius GUILBERT, è Societate Medicâ Edimburgensi, antiquus Regis exercituum Medicus ordinarius.

M. Edmundus Claudius BOURRU, Chirurgiæ Gallico, idiomate Professor designatus.

M. Paschasius BORIE.

M. Franciscus BIDAULT.

M. Joannes-Claudius MUNIER-Consiliarius Medicus Regis ordinarius & Domûs Regiæ Invalidorum.

Proponebat Parisiis MICHAEL-FRANCISCUS DE LA PLANCHE, Parisinus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, Theseos Auctor.
A. R. S. H. 1778. A SEXTA AD MERIDIEM.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1778.